

REFORMA26
KOMPAS JUTRA

OŚRODEK
ROZWOJU
EDUKACJI

Szkolenia przedmiotowe z podstaw programowych Podstawa programowa w Reformie26. Kompas Jutra – język polski.

dr Beata Kapela-Bagińska mgr Joanna Kostrzewa

Wydział Kształcenia Ogólnego i Kompetencji Cyfrowych

Kliknij, aby edytować styl

Wydział Kształcenia Ogólnego
i Kompetencji Cyfrowych

www.ore.edu.pl

MODUŁ 1. OD WIEDZY DO SPRAWCZOŚCI - NOWA FILOZOFIA PRZEDMIOTU JĘZYK POLSKI

DLACZEGO ZMIENIA SIĘ PODSTAWA PROGRAMOWA?

Zadania szkół:

- wsparcie uczniów (przyszłych absolwentów) w ich przygotowaniu do funkcjonowania w coraz bardziej zmieniającej się rzeczywistości oraz radzenia sobie z aktualnymi i przyszłymi wyzwaniami,
- wsparcie uczniów w stawaniu się świadomymi, sprawczymi i dobrymi ludźmi, kierującymi się życiu uniwersalnymi wartościami,
- wsparcie uczniów w stawaniu się aktywnymi obywatelami, których wyróżnia poczucie bycia częścią wspólnoty: rodzinie, szkole czy społeczności lokalnej, ojczyźnie, Europie i świecie.

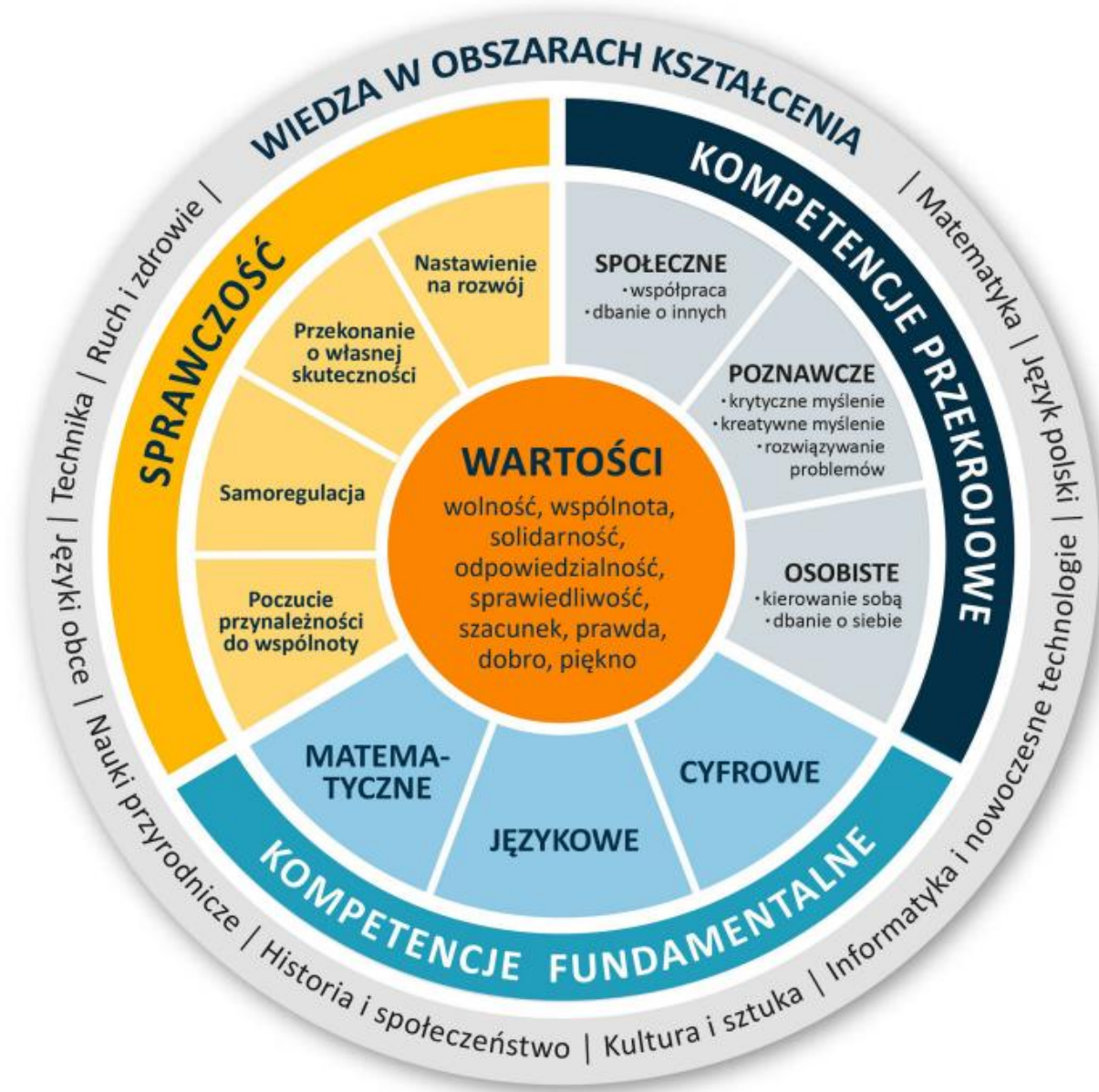
DLACZEGO ZMIENIA SIĘ PODSTAWA PROGRAMOWA?

W praktyce wsparcie w poszerzaniu wiedzy i umiejętności oraz w rozwoju:

- kompetencji fundamentalnych,
- kompetencji przekrojowych,
- sprawczości.

Po co?

By przyszli absolwenci mogli podejmować świadome i racjonalne decyzje dotyczące ich życia osobistego, społecznego, obywatelskiego i zawodowego oraz odnajdywać się w tak zróżnicowanym, dynamicznym i złożonym świecie.

Na podstawie profilu absolwenta i absolwentki szkoły podstawowej sformułowano propozycje celów edukacji:

- wszechstronny rozwój uczniów w sferze poznawczej, społecznej, emocjonalnej, fizycznej i moralnej,
- skuteczne ich funkcjonowanie w różnych rolach społecznych,
- wsparcie uczniów w budowaniu tożsamości i hierarchii wartości,
- rozwój aspiracji,
- budowanie wiedzy,
- rozwój kompetencji fundamentalnych,
- rozwój kompetencji przekrojowych,
- sprawczość,
- wyrównywanie szans,
- wsparcie wychowawczej i opiekuńczej funkcji rodziny.

Zmiany:

1. Nacisk na kompetencje fundamentalne (językowe, matematyczne, cyfrowe, ruchowe) oraz przekrojowe (współpraca, kreatywne myślenie, krytyczne myślenie, umiejętność rozwiązywania problemów, dbanie o innych, dbanie o siebie).
2. Zwrócenie uwagi na podmiotowość ucznia i jego sprawczość.
3. Nowe obszary kształcenia: I. Komunikacja. II. Odbiór tekstów kultury. III. Świadomość językowa. IV. Tworzenie wypowiedzi. V. Rozwijanie umiejętności autorefleksji i tworzenie tożsamości. VI. Elementy edukacji medialnej. VII. Praktyki lekturowe.

Zmiany:

4. Brak listy lektur w klasach IV-VI, jako obowiązkowe teksty wskazano utwory fundamentalne dla naszej kultury (fragmenty Biblii i wybrane mity) oraz Mazurek Dąbrowskiego J. Wybickiego i Rotę M. Konopnickiej (krótkie), a w kl. 7-8 utwory z klasyki literatury polskiej.
5. Dodatkowo w każdej klasie uczniowie mają przeczytać nie mniej niż 4 dłuższe teksty, wybierane wspólnie przez nauczyciela i uczniów.

Zmiany:

6. Zapis o doświadczeniach edukacyjnych czyli aktywnościach uczniów będących kreatywnymi zadaniami projektowymi, uczestnictwu w wydarzeniach kulturalnych, uczestnictwu w debatach, dyskusjach, itp.

7. Aktywności te umożliwiają rozwój sprawczości, kreatywności, umiejętności rozwiązywania problemów, umiejętności współpracy – kompetencje społeczne).

CO WARTO ZAUWAŻYĆ:

- balans między teorią a praktyką,
- podmiotowość ucznia i jego indywidualne lub zespołowe działanie twórcze (sprawczość),
- osadzenie nauki w codziennych sytuacjach,
- uwzględnienie środowiska cyfrowego,
- odpowiedzialną komunikację w różnych mediach,
- autorefleksyjność (działania poparte refleksją wzmacniające pogłębione uczenie się związane z przetwarzaniem wiedzy i koniecznością jej zastosowania) odpowiedzialność za zmiany klimatyczne,
- rozwijanie odpowiedzialności i wspólnotowości.

MODUŁ 2. SIEDEM OBSZARÓW UMIEJĘTNOŚCI - NOWA STRUKTURA TREŚCI NAUCZANIA

Cele kształcenia – wymagania ogólne

1. Etyczne, kreatywne i skuteczne komunikowanie się w mowie i piśmie w różnych sytuacjach i formach gatunkowych, także w środowisku cyfrowym.
2. Interpretowanie różnorodnych utworów z uwzględnieniem kluczowych pojęć i istotnych kontekstów, w tym kulturowego, historycznego i filozoficznego.
3. Rozumienie i analizowanie tekstów nieliterackich, w tym publicystycznych, użytkowych, popularnonaukowych i medialnych.
4. Świadome i krytyczne korzystanie z przekazów medialnych.

Cele kształcenia – wymagania ogólne

5. Rozwijanie zainteresowań lekturowych i kształtowanie pozytywnych nawyków czytelniczych.
6. Rozwijanie świadomości językowej oraz poprawne i adekwatne do sytuacji posługiwanie się zasobami językowymi.
7. Rozwijanie sprawczości przez działania twórcze i aktywne, odpowiedzialne uczestnictwo w życiu społecznym i kulturalnym.
8. Autorefleksja i budowanie tożsamości osobistej oraz wspólnotowej, w odniesieniu do kultury lokalnej, narodowej, europejskiej i światowej, z uwzględnieniem wpływu człowieka na środowisko oraz klimat.

Pytania wiodące do nowych obszarów kształcenia:

I. Komunikacja

Pytanie wiodące: Jak komunikować się w sposób skuteczny, etyczny i budujący dobre relacje z innymi ludźmi w różnych sytuacjach życiowych?

II. Odbiór tekstów kultury.

Pytanie wiodące: Jak i za pomocą jakich zabiegów wypowiedzi i zjawiska kultury oddziałują na odbiorcę?

III. Świadomość językowa.

Pytanie wiodące: Jak porozumiewać się skutecznie, poprawnie i etycznie, świadomie wykorzystując wiedzę o języku oraz zasoby językowe?

Pytania wiodące do nowych obszarów kształcenia:

IV. Tworzenie wypowiedzi.

Pytanie wiodące: Jak za pomocą różnych form wypowiedzi i środków wyrazu przekazywać myśli, emocje i opinie różnym odbiorcom w różnych sytuacjach?

V. Rozwijanie umiejętności autorefleksji i tworzenie tożsamości.

Pytanie wiodące: Jak wyznawane wartości i role odgrywane w różnych wspólnotach kształtują tożsamość i odpowiedzialność za otaczający świat?

Pytania wiodące do nowych obszarów kształcenia:

VI. Elementy edukacji medialnej.

Pytanie wiodące: Jak skutecznie, krytycznie i z dbałością o higienę psychiczną poruszać się w świecie przekazów medialnych i wzmacniać podmiotowość informacyjno–komunikacyjną?

VII. Praktyki lekturowe.

Pytanie wiodące: W jaki sposób teksty i nawyki lekturowe mogą pomóc zrozumieć siebie i świat?

PESPEKTYWA KOMUNIKOLOGICZNA

Komunikologia to interdyscyplinarna nauka społeczna i humanistyczna zajmująca się badaniem procesu komunikacji międzyludzkiej. W centrum jej zainteresowania leży to, jak ludzie dzielą się znaczeniami, interpretują komunikaty oraz w jaki sposób wpływają na siebie za pomocą słów, gestów i technologii.

Świadomość językowa

W nowej podstawie programowej **nauczanie gramatyki** przechodzi istotną ewolucję, przesuwając ciężar z teoretycznej analizy struktur językowych na ich praktyczne i świadome wykorzystanie w komunikacji.

Zmiany te są realizowane w ramach obszaru „Świadomość językowa”.

Funkcjonalność i perspektywa komunikologiczna

Najważniejszą zmianą jest odejście od teorii na rzecz skutecznej komunikacji. Wiedza o języku ma być rozwijana funkcjonalnie, by uczeń potrafił porozumiewać się poprawnie, ale i etycznie.

Należy w nauczaniu stosować perspektywę komunikologiczną, która opiera się na analizie intencji oraz funkcji wypowiedzi, a nie tylko na opisie jej budowy.

Ograniczenie zakresu materiału

Nowy projekt zakłada wyraźne ograniczenie kategorii gramatycznych do niezbędnego minimum.

Zamiast pamięciowego opanowania wszystkich kategorii, nacisk kładzie się na te, które są faktycznie potrzebne do budowania poprawnych i urozmaiconych wypowiedzi.

Uczniowie mają odkrywać język poprzez obserwację, a nie tylko uczyć się gotowych reguł.

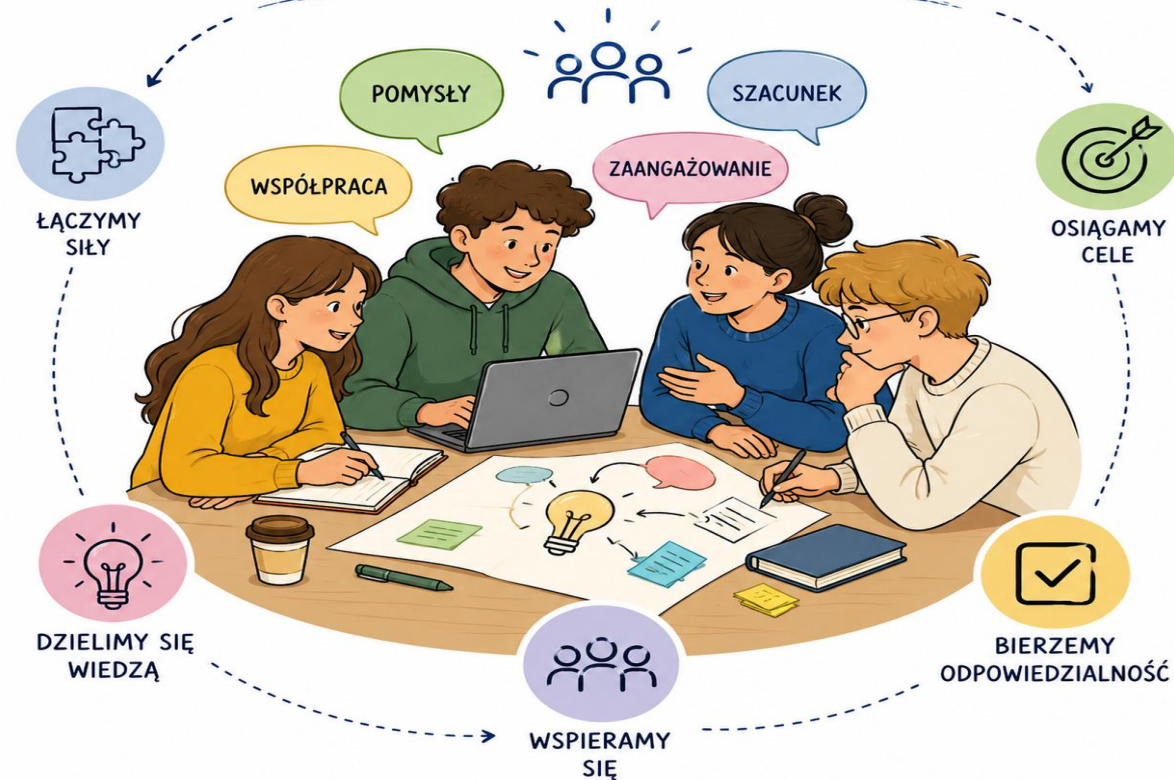
Integracja wiedzy z praktyką (ortografia i interpunkcja)

Zasady pisowni (ortografia) mają być nauczane z wykorzystaniem wiedzy o odmianie i wymowie wyrazów.

Stosowanie znaków interpunkcyjnych jest ściśle powiązane z nauką o składni – interpunkcja ma być traktowana jako narzędzie organizacji tekstu i podkreślania intencji nadawcy.

SIEDEM OBSZARÓW UMIEJĘTNOŚCI - NOWA STRUKTURA TREŚCI NAUCZANIA

PRACA W GRUPACH

MODUŁ 3. INTERDYSCYPLINARNOŚĆ - MODUŁ FILOZOFICZNY, KULTUROWY I MEDIALNY

MODUŁ KULTUROWY, FILOZOFICZNY, MEDIALNY

W przypadku wybranych przedmiotów niektóre treści nauczania – wymagania szczegółowe dotyczące wiedzy i umiejętności zostały oznaczone jako moduły tematyczne.

Jeśli chodzi o języka polski, jest to moduł **kulturowy, filozoficzny, medialny**.

Moduły tematyczne dotyczą konkretnych zjawisk o charakterze interdyscyplinarnym i mają na celu integrowanie wiedzy i umiejętności z różnych przedmiotów wokół istotnych zagadnień i problemów.

MODUŁ KULTUROWY

Moduł kulturowy w nowej podstawie programowej ma na celu przede wszystkim przygotowanie uczniów do aktywnego i świadomego uczestnictwa w życiu społecznym i kulturalnym.

Moduł ten ma wspierać naturalny proces rozwojowy ucznia, pomagając mu w przechodzeniu od myślenia konkretnego do abstrakcyjnego oraz w kształtowaniu krytycznego myślenia wobec rzeczywistości.

Jest on ściśle powiązany z budowaniem dobrostanu psychicznego i poczucia sprawczości młodego człowieka.

MODUŁ FILOZOFICZNY

Moduł filozoficzny jest zintegrowany z różnymi obszarami kształcenia, takimi jak komunikacja, autorefleksja oraz praktyki lekturowe:

Wartości i etyka:

- wartości osobiste i uniwersalne: uczeń uczy się opisywać wartości, które są dla niego istotne, oraz zajmować stanowisko wobec wartości uniwersalnych;
- postawy etyczne: skuteczne i etyczne komunikowanie się, z uwzględnieniem sprawczości i odpowiedzialności za otaczający świat.

MODUŁ FILOZOFICZNY

Tożsamość i wspólnota:

- relacje społeczne: analiza ról, jakie uczeń odgrywa w różnych wspólnotach (rodzina, szkoła, grupa rówieśnicza, naród),
- doświadczenie wspólnotowe: omawianie wartości istotnych dla różnych grup oraz budowanie tożsamości osobistej i zbiorowej,
- odporność psychiczna: wykorzystanie autorefleksji i uczestnictwa w kulturze do budowania odporności psychicznej.

MODUŁ FILOZOFICZNY

Komunikacja i argumentacja

- uzasadnienie stanowiska: w klasach IV–VI moduł kładzie nacisk na umiejętność wyrażania i uzasadniania swojego stanowiska w rozmowie,
- refleksja nad tekstem: w klasach VII–VIII uczniowie mają wyrażać refleksję o charakterze filozoficznym inspirowaną tekstami literackimi i innymi przekazami.

MODUŁ FILOZOFICZNY

Praktyki lekturowe i teksty filozoficzne:

- podstawa programowa zakłada kontakt z tekstami o charakterze filozoficznym i popularnonaukowym,
- wśród rekomendowanych autorów i dzieł wspierających ten moduł znajdują się m.in.:
 - Leszek Kołakowski, *Mini-wykłady o maxi-sprawach* oraz *13 bajek z królestwa Lailonii*
 - Michel Piquemal, *Bajki filozoficzne*
 - Rachel Firth i in., *Filozofia dla początkujących*
 - Umberto Eco, *Wybrane felietony*

MODUŁ MEDIALNY

Kwestia higieny cyfrowej przestaje być domeną wyłącznie informatyki, zajęć wychowawczych, stając się integralnym elementem edukacji polonistycznej w ramach **modułu medialnego**.

W praktyce nauczanie to opiera się na przejściu od rozpoznawania zagrożeń w młodszych klasach do zaawansowanej analizy krytycznej w klasach starszych.

Końcowym etapem analizy powinno być odniesienie zdobytej wiedzy do własnych nawyków. Uczeń powinien ocenić, jak przeciążenie informacyjne wpływa na jego dobrostan i odporność psychiczną.

Celem jest wykształcenie postawy krytycznego myślenia, która pozwoli uczniowi świadomie decydować, jakim przekazom ufa.

MODUŁ MEDIALNY

Rozpoznawanie zagrożeń i dobrostan (klasy IV–VI):

- omawianie mechanizmów uzależnień: uczeń ma umieć opisać zagrożenia płynące z nadmiernego korzystania z telefonów, gier i komputerów oraz wskazać skutki uzależnienia od ekranów,
- zwalczanie przeciążenia informacyjnego: ważne jest ćwiczenie umiejętności selekcji informacji, aby uczeń potrafił radzić sobie z nadmiarem bodźców w sieci,
- wprowadzanie etyki komunikacji: higiena cyfrowa to także stosowanie zasad grzeczności językowej w korespondencji elektronicznej.

MODUŁ MEDIALNY

Krytyczne myślenie i analiza mechanizmów (klasy VII–VIII):

- analiza baniek informacyjnych i błędów poznawczych: nauczanie rozpoznawania mechanizmów profilowania treści, które zamykają użytkowników w bańkach informacyjnych,
- weryfikacja informacji (fact-checking): kluczową umiejętnością jest odróżnianie faktów od opinii oraz rozpoznawanie dezinformacji i fałszywych informacji,
- etyczne wykorzystanie treści: uczniowie muszą znać i stosować zasady etycznego korzystania z cudzych materiałów w sieci.

MODUŁ MEDIALNY

Praca z nowoczesnymi narzędziami (w tym AI):

- weryfikacja AI: uczniowie mają uczyć się uzyskiwania informacji za pomocą narzędzi opartych na sztucznej inteligencji, ale z obowiązkową weryfikacją tych danych w innych, wiarygodnych źródłach,
- multimodalność: higiena cyfrowa realizowana jest poprzez naturalne włączanie e-booków, audiobooków i zasobów cyfrowych w proces lekcyjny, co uczy traktowania technologii jako narzędzia pracy, a nie tylko rozrywki.

ZADANIA PRAKTYCZNE WZMACNIAJĄCE HIGIENĘ CYFROWĄ:

Samodzielny przegląd mediów: raz w roku uczeń klasy VII–VIII powinien przygotować i zaprezentować przegląd prasy i innych mediów na zadany temat, co wymusza krytyczną selekcję źródeł.

Tworzenie własnych przekazów: nagrywanie podcastów, słuchowisk czy filmów w grupach uczy odpowiedzialności za własny przekaz w środowisku cyfrowym.

Wykorzystanie literatury specjalistycznej: podstawa programowa sugeruje omawianie tekstów takich jak *Media ćwiczą* rozum Jacka Dąbały, co pozwala na teoretyczne podbudowanie praktycznych działań w sieci.

Zgodnie nową podstawą programową, sztuczna inteligencja (AI) jest traktowana jako nowoczesne narzędzie wspomagające naukę, ale jej wprowadzanie musi wiązać się z silnym naciskiem na krytyczne myślenie i weryfikację treści.

INTERDYSCYPLINARNOŚĆ

PRACA W GRUPACH

MODUŁ 4. PRAKTYKI CZYTELNICZE I KANON LEKTUR

PRAKTYKI CZYTELNICZE I KANON LEKTUR

Zmiana podejścia do czytelnictwa.

1. Odejście od postrzegania czytania wyłącznie jako realizacji obowiązku szkolnego.
2. **Budowanie trwałych praktyk czytelniczych**, które mają wspierać rozwój uczniów także po zakończeniu edukacji.

PRAKTYKI CZYTELNICZE I KANON LEKTUR

Zmiana nie oznacza rezygnacji z ważnych dzieł literatury, a raczej nowe spojrzenie na ich funkcję w procesie kształcenia.

Planowane zmiany zakładają **większą elastyczność w doborze tekstów.**

Kanon lektur nadal pozostaje ważnym elementem edukacji, jednak:

- bardziej funkcjonalny niż encyklopedyczny,
- wspierający rozwój kompetencji czytelniczych,
- punkt wyjścia do rozmowy o współczesnych problemach i doświadczeniach uczniów.

PRAKTYKI CZYTELNICZE I KANON LEKTUR

- **Nowe zasady doboru lektur:**

Obowiązek przeczytania w każdym roku szkolnym **nie mniej niż 4 dłuższych tekstów literackich.**

- **Współdecydowanie:**

Zasada wybierania tekstów **wspólnie przez nauczyciela i uczniów**, co ma sprzyjać rozwijaniu zainteresowań.

PRAKTYKI CZYTELNICZE I KANON LEKTUR

- **Klasyka i nowoczesność:**

Praca z **dzielami klasyki polskiej** (np. **Kochanowski, Mickiewicz, Słowacki**) przy jednoczesnym otwarciu na **literaturę gatunkową** (fantasy, kryminał) i **teksty bliskie doświadczeniom młodych ludzi**.

PRAKTYKI CZYTELNICZE I KANON LEKTUR

Różnice w podejściu do lektur między klasami IV–VI a VII–VIII wynikają z **ewolucji poznawczej ucznia** – od budowania fundamentów i czytania opartego na doświadczeniu, po analizę tekstów o większym stopniu złożoności, uwzględniającą konteksty historyczne i filozoficzne.

PRAKTYKI CZYTELNICZE I KANON LEKTUR

Klasy IV–VI (Fundamenty i zainteresowania):

Na tym etapie **nie ma sztywnej listy konkretnych autorów klasycznych** (poza tekstami patriotycznymi jak *Mazurek Dąbrowskiego* i *Rota* oraz *Biblią* i mitami).

Główny nacisk kładzie się na teksty dostosowane do możliwości uczniów, które mają wspierać ich zainteresowania czytelnicze.

Wszystkie cztery obowiązkowe dłuższe teksty w roku szkolnym są wybierane wspólnie przez nauczyciela i uczniów.

PRAKTYKI CZYTELNICZE I KANON LEKTUR

Klasy VII–VIII (Klasyka i kanon):

Tutaj pojawia się **obowiązkowa lista lektur z klasyki literatury polskiej**, obejmująca m.in. **dzieła Jana Kochanowskiego, Ignacego Krasickiego, Adama Mickiewicza, Juliusza Słowackiego, Aleksandra Kamińskiego oraz nowelistykę Prusa lub Sienkiewicza.**

Uczniowie nadal czytają **minimum 4 dłuższe utwory rocznie**, ale muszą one obejmować **wspomniane teksty obowiązkowe oraz pozycje z kanonu światowego i literatury gatunkowej (fantasy, kryminał) wybierane wspólnie**

PRAKTYKI CZYTELNICZE I KANON

POZIOM ZŁOŻONOŚCI I TERMINOLOGIA

Klasy IV–VI:

Praca z tekstem opiera się na **praktyce komunikacyjnej i bezpośrednim doświadczeniu.**

Uczeń posługuje się podstawowymi pojęciami, takimi jak **narrator, świat przedstawiony, fabuła czy proste środki stylistyczne (epitet, porównanie).**

PRAKTYKI CZYTELNICZE I KANON LEKTUR

TEMATYKA I KONTEKSTY

Klasy IV–VI:

Lektury koncentrują się na **doświadczeniach bliskich uczniowi, takich jak dom, rodzina, relacje rówieśnicze, emocje oraz relacja człowieka z naturą.**

PRAKTYKI CZYTELNICZE I KANON LEKTUR

POZIOM ZŁOŻONOŚCI I TERMINOLOGIA

Klasy VII–VIII:

Następuje **wzrost poziomu trudności**.

Wprowadzane są **elementy wiedzy teoretycznej i precyzyjna terminologia literacka** (np. **tren, nowela, punkt kulminacyjny, alegoria, symbol**).

Uczeń uczy się rozpoznawać **różne perspektywy narracyjne** (np. **narrator wszechwiedzący**) **oraz mechanizmy argumentacji w tekście**.

PRAKTYKI CZYTELNICZE I KANON LEKTUR

TEMATYKA I KONTEKSTY

Klasy VII - VIII:

Zakres tematyczny rozszerza się o **kontekst historyczny i narodowy**.

Uczniowie **analizują znaczenie literatury w budowaniu tożsamości narodowej oraz podejmują refleksje o charakterze filozoficznym inspirowane tekstami**.

Na tym etapie pojawiają się również **wypowiedzi publicystyczne, popularnonaukowe i felietony** (np. Umberto Eco, Leszek Kołakowski).

PRAKTYKI CZYTELNICZE I KANON LEKTUR

PRAKTYKI CZYTELNICZE I KANON LEKTUR

NAJWAŻNIEJSZE KIERUNKI PROPONOWANYCH ZMIAN

1

rozwijanie trwałych
praktyk czytelniczych

Tworzymy nawyki i radość z czytania, które zostają z uczniem na całe życie.

2

wzmacnianie
krytycznego czytania
i interpretacji

Uczymy analizować teksty, rozpoznawać argumenty, interpretować i wyciągać własne wnioski.

3

zwiększanie
sprawczości uczniów
w wyborze tekstów

Dajemy uczniom realny wpływ na to, co czytają, bo ich wybory budują zaangażowanie i motywację.

4

traktowanie czytania
jako doświadczenia
kulturowego i społecznego

Czytanie łączy ludzi, otwiera na różne perspektywy i pomaga lepiej rozumieć świat.

5

budowanie relacji
ucznia z literaturą
zamiast realizowania
wyłącznie obowiązku
lekturowego

Literatura staje się przestrzenią spotkania, refleksji i emocji – nie tylko szkolnym obowiązkiem.

Czytamy – rozumiemy – wybieramy – współtworzymy – przeżywamy

MODUŁ 5. SPRAWCZOŚĆ UCZNIA - DOŚWIADCZENIA EDUKACYJNE

SPRAWCZOŚĆ UCZNIĄ - DOŚWIADCZENIA EDUKACYJNE

SPRAWCZOŚĆ W WYBORZE TEKSTÓW

- 1. Wybór spośród kilku tekstów** - nauczyciel może zaproponować: fragment powieści, reportaż, opowiadanie lub komiks na temat "Odwaga bohatera". Zadaniem uczniów jest wybór tekstu do analizy.
- 2. Czytelnicze ścieżki wyboru** - nauczyciel przygotowuje listę książek poświęconych tematyce relacji rodzinnych. Zadaniem uczniów jest wybór jednej z zaproponowanych książek. Zadanie to można urozmaicić pokazaniem okładek wymienionych pozycji.
- 3. Uczniowskie rekomendacje** - zadaniem uczniów jest samodzielne polecenie książek klasie na określony temat poprzez: tworzenie podcastów, przygotowanie booktalków oraz organizację klasowych rankingów.

SPRAWCZOŚĆ UCZNIA - DOŚWIADCZENIA EDUKACYJNE

Uczenie poprzez działanie uznawane jest przez współczesnych badaczy edukacyjnych za jedną z najskuteczniejszych metod pracy z uczniem.

Doświadczenia edukacyjne to działania podejmowane podczas lekcji, które nie zawsze mieszczą się w ramach konwencjonalnych metod.

Wykorzystują one praktyczne podejście do rozwiązywanych problemów, myślenie krytyczne, a także rozwijają kreatywność.

SPRAWCZOŚĆ UCZNIA - DOŚWIADCZENIA EDUKACYJNE

Doświadczenia edukacyjne to zaplanowane przez nauczycieli sytuacje edukacyjne, w których **powinien uczestniczyć każdy uczeń**, ponieważ w sposób celowy wspierają one rozwój kompetencji przekrojowych i sprawczości.

Dzięki ich wykorzystaniu **uczeń doskonali umiejętność współpracy z innymi, eksperymentuje, rozwiązując zadania i problemy, tworzy projekty, podejmuje dyskusje**, co wpływa pozytywnie na efekty uczenia się oraz **przygotowuje do późniejszego rynku pracy**.

SPRAWCZOŚĆ UCZNIĄ - DOŚWIADCZENIA EDUKACYJNE

SPRAWCZOŚĆ UCZNIĄ - DOŚWIADCZENIA EDUKACYJNE

ZMIANA PERSPEKTYWY EDUKACYJNEJ

OD

REALIZACJI
MATERIAŁU

ODPYTYWANIA
Z LEKTURY

PODAWANIA
INTERPRETACJI

DO

DZIAŁANIA
UCZNIĄ

ZADAWANIA
PYTAŃ

ODKRYWANIA
ZNACZEŃ

BUDOWANIA
WŁASNYCH
INTERPRETACJI

ZMIENIAMY PUNKT WIDZENIA – BY ROZWIJAĆ MYŚLENIE, CIEKAWOŚĆ I SPRAWCZOŚĆ UCZNIĄ.

SPRAWCZOŚĆ UCZNIA - DOŚWIADCZENIA EDUKACYJNE

CZĘSTOTLIWOŚĆ	TREŚĆ DOŚWIADCZENIA EDUKACYJNEGO
Raz w cyklu edukacyjnym	Uczniowie w grupach tworzą i prezentują krótki spektakl, na przykład przedstawienie teatralne, film, teledysk, słuchowisko lub podcast na podstawie wybranej baśni, legendy, mitu lub innego tekstu literackiego, samodzielnie adaptując treść i wybierając formę artystyczną.
Raz w cyklu edukacyjnym	Uczniowie realizują projekt twórczy związany z przeczytaną lekturą , na przykład przygotowują konkurs lub grę fabularną opartą na fabule dzieła, tworzą nowe okładki lub obwoluty korelujące z treścią, opracowują komiks na podstawie tekstu, odgrywają scenki lub przygotowują improwizacje na podstawie lektury.
Raz w cyklu edukacyjnym	Uczniowie projektują i realizują projekty czytelnicze.
Raz w roku szkolnym	Uczniowie uczestniczą w spektaklu teatralnym , na przykład w teatrze tradycyjnym, muzycznym, lalek lub w innym wydarzeniu kulturalnym, jak koncert lub wystawa na żywo lub online.

SPRAWCZOŚĆ UCZNIA - DOŚWIADCZENIA EDUKACYJNE

PRZYKŁADY DOŚWIADCZEŃ EDUKACYJNYCH W PRACY Z LEKTURĄ W KLASACH IV - VI:

- „**czytelnicze śledztwo**” dotyczące określonego tematu lub problemu. Uczniowie poszukują informacji na podany przez nauczyciela temat w różnych tekstach, tworzą mapę myśli oraz rozwiązują problem.
- **kręgi czytelnicze**, w których każda grupa czyta inny tekst, a następnie uczniowie wymieniają się odkryciami dotyczącymi tekstu.
- **mapa doświadczeń bohatera** - uczniowie samodzielnie wybierają najważniejsze wydarzenia, emocje bohatera oraz sposób prezentacji wyników swojej pracy.

SPRAWCZOŚĆ UCZNIA - DOŚWIADCZENIA EDUKACYJNE

CZĘSTOTLIWOŚĆ	TREŚĆ DOŚWIADCZENIA EDUKACYJNEGO
Raz w cyklu edukacyjnym	Uczniowie w grupach tworzą i prezentują krótki spektakl, na przykład przedstawienie teatralne, film, teledysk, słuchowisko lub podcast na podstawie samodzielnie napisanego, oryginalnego scenariusza.
Raz w cyklu edukacyjnym	Uczniowie uczestniczą w zorganizowanej dyskusji lub debacie , na przykład oksfordzkiej, „za i przeciw”, sokratejskiej, panelowej , na temat związany z przeczytaną lekturą.
Raz w roku szkolnym	Uczeń samodzielnie przygotowuje i przedstawia przegląd prasy, mediów i innych źródeł na zadany temat.
Raz w roku szkolnym	Uczniowie uczestniczą w spektaklu teatralnym , na przykład w teatrze tradycyjnym, muzycznym, lalek lub w innym wydarzeniu kulturalnym, jak koncert lub wystawa na żywo lub online.

SPRAWCZOŚĆ UCZNIA - DOŚWIADCZENIA EDUKACYJNE

PRZYKŁADY DOŚWIADCZEŃ EDUKACYJNYCH W PRACY Z LEKTURĄ W KLASACH VII - VIII:

- **debata interpretacyjna** - uczniowie na podstawie analizy tekstu, gromadzenia argumentów oraz określenia stanowiska odpowiadają na postawione pytanie. Debata może dotyczyć zagadnienia: **Czy bohater miał prawo postąpić w ten sposób?** i może przyjąć formę **debaty „Za i przeciw”**.
- **porównywanie tekstów kultury** w zakresie postawionego problemu, który wymaga od uczniów analizy, to uczeń decyduje, czy wybierze utwór literacki, film, utwór muzyczny (piosenkę) czy komiks.
- **pytania sokratejskie** podczas **dyskusji sokratejskiej**.

SPRAWCZOŚĆ UCZNIĄ - DOŚWIADCZENIA EDUKACYJNE

UCZEŃ	NAUCZYCIEL
<ul style="list-style-type: none">✓ wybiera,✓ współdecyduje,✓ interpretuje,✓ tworzy,✓ bada,✓ argumentuje,✓ bierze odpowiedzialność za własne uczenie się.	<ul style="list-style-type: none">✓ stwarza przestrzeń do wyboru,✓ organizuje doświadczenia edukacyjne,✓ wspiera refleksję,✓ nie podaje gotowych odpowiedzi,✓ buduje kulturę dialogu wokół tekstów.